

РЕЦЕНЗИЯ

От проф. д-р Снежана Башева – ВУЗФ и УНСС
на материалите, представени за участие в конкурс
за заемане на академичната длъжност **“професор“**
във Висшето училище по застраховане и финанси

по област на висше образование **3. Социални, стопански и правни науки,**
професионално направление 3.8. Икономика (Счетоводство, одит и анализ).

В конкурса за „професор“, обявен в Държавен вестник, бр. 24 от 22.03.2019 г. и в интернет-страницата на ВУЗФ, за нуждите на катедра „Счетоводство и контрол“, като кандидат участва доц. д-р Али Вейсел от ВУЗФ – София.

1. Общо представяне на получените материали

Със заповед № 112 от 03.06.2019 г. на Ректора на ВУЗФ съм определена за член на научното жури на конкурса за заемане на академичната длъжност „професор“ във ВУЗФ, а на първото негово заседание, състояло се на 13.06.2019 г., съм избрана за председател на журито и рецензент.

За участие в обявения конкурс е подал документи **един-единствен кандидат** – доц. д-р Али Али Вейсел от ВУЗФ.

Представеният от доц. д-р Али Вейсел комплект от материали на хартиен носител и диск е в пълно съответствие с изискванията, разписани в Закона за развитието на академичния състав в Р България, Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Правилника за развитие на академичния състав на ВУЗФ.

По-конкретно са представени следните документи от кандидата:

- автобиография по европейски образец;
- копие от дипломата за притежавана образователна и научна степен „доктор” и копие от дипломата за „доцент“;
- служебна бележка за заеманата академична длъжност „доцент“, за стажа, аудиторната заетост и разработените лекционни курсове;

- справка за наукометричните показатели за професор съгласно Правилника за прилагане на Закона за развитието на академичния състав в Република България (след заемането на академичната длъжност „доцент”);
- резюмета на научните трудове, вкл. на монографичен труд;
- авторска справка за научните приноси в трудовете;
- медицинско свидетелство;
- свидетелство за съдимост;
- екземпляри от публикациите; рецензии; доказателства за цитиранията, ръководството на докторанти, ръководството на научни проекти и участието в проекти.

Представените трудове са разпределени както следва:

- **1 монография** (хабилитационен труд – Вейсел, А. *Одиторски ангажименти за изразяване на сигурност относно интегрирани отчети*. София, АТЛ-50, 2018, ISBN: 978-619-7194-29-6, 158 страници);
- **24 броя статии и доклади**, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове;
- **1 студия**, публикувана в научно издание, реферирано и индексирано в световноизвестни бази данни с научна информация – SCOPUS;
- **4 броя студии**, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове;
- **3 броя глави от колективна монография**;
- **ръководство** на един успешно защитил докторант;
- **участие** в един национален (университетски) научен проект;
- **ръководство** на два национални (университетски) научни проекта;
- **1 университетски учебник**;
- **2 броя университетски учебни пособия**.

Представени са и цитирания в монографии и колективни томове с научно рецензиране – **27** броя; цитирания в нереферирани списания с научно рецензиране – **6** броя.

Приемат се за рецензиране всички представени научни трудове. Те са извън дисертацията и са по тематиката на конкурса.

Необходимият минимален брой на точките, съгласно националните минимални изисквания за заемане на академичната длъжност „професор“, заложен в Правилника за прилагане на Закона за развитието на академичния състав в Р България, са **550**.

Представените за рецензиране материали на доц. д-р Али Вейсел значително превишават минималните изисквания. Следователно кандидатът изпълнява изискванията за участие в конкурса.

2. Кратки биографични данни за кандидата

Али Вейсел е роден на 06.05.1984 г. в град Бургас. Завършва бакалавърска и магистърска степен по специалност „Счетоводство и контрол“ съответно през 2006 г. и 2007 г. През 2011 г. му е присъдена образователна и научна степен „доктор“ по научна специалност „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност“, направление „Одитинг“. От 2014 г. е доцент по „Счетоводство и одит“ при ВУЗФ.

От 2005 г. до 2012 г. работи последователно като счетоводител, главен счетоводител и финансов директор.

През 2009 г. придобива сертификат за вътрешен одитор в публичния сектор от Министерството на финансите. От 2011 г. е дипломиран експерт-счетоводител и регистриран одитор към Института на дипломираните експерт-счетоводители. Упражнява професията на регистриран одитор по одитиране на финансови отчети на предприятия.

От 2012 г. е преподавател по счетоводство и одит във Висшето училище по застраховане и финанси – София.

3. Обща характеристика на дейността на кандидата

3.1. Оценки за учебно-педагогическата дейност на кандидата

Доц. д-р Али Вейсел преподава във ВУЗФ от 2012 година досега. В периода след хабилитацията му от 2014 г. до момента той е преподавал по редица дисциплини от

областта „Счетоводство, одит и анализ“ . По-конкретно той е води лекционни курсове по дисциплините „Управленски контрол“, „Финансов контрол“, „Одитинг“, „Счетоводни политики и финансови отчети“, „Стандартизация в счетоводството“, „Стандартизация в одита“, „Рискова среда във външния финансов одит“ и „Контролинг“.

От справката за натовареността му като преподавател е видно, че за петте учебни години от хабилизацията му досега, доц. Вейсел е водил лекции и упражнения, както следва:

Учебна година	Лекции (часове)	Упражнения (часове)	Общо (часове)
2014/2015	160	195	355
2015/2016	130	150	280
2016/2017	115	120	235
2017/2018	175	105	280
2018/2019	100	90	190
Общо	650	660	1340

Това съответства на пълен норматив на хабилизацият преподавател. За преподаваните дисциплини са разработени от кандидата материали и насоки за самоподготовка на студентите. Значима е помощта на доц. Вейсел и при подготовката и защитата на дипломните работи на завършващите студенти. Оценките, които той е получавал от провежданите анонимни анкети със студентите напълно потвърждават тези констатации. Те се споделят и от преподавателския състав на ВУЗФ. Неговият богат практически опит,като одитор съчетан с отличната му теоретична подготовка му помагат да се справя с предизвикателствата и да представя лекционните курсове по един интересен и лесно достъпен за студентите начин.

Положителна оценка заслужава и фактът, че доц. д-р Али Вейсел след хабилизацията има издадени: **един** самостоятелен учебник – Вейсел, А. *Одитинг (Финансов одит)*. София, Сиела, 2017, ISBN: 978-954-28-2239-4 (364 страници) и **две** учебни пособия – Вейсел, А. *Методическо ръководство по Основи на финансовия контрол*. София, АТЛ-50, 2015, ISBN: 978-619-7194-03-6 (158 страници) и Вейсел, А. *Отчитане на финансовите инструменти*. София, ФорКом, ISBN: 978-954-464-273-0, 2018 (112 страници). Написаните от него учебни материали подпомагат учебния процес и са изключително полезни за подготовката на студентите от висшето училище.

Доц.Али Вейсел преподава по редица дисциплини от областта на счетоводството и одита, като някои от тези дисциплини са иновативни. По конкретно като доцент във ВУЗФ д-р Али Вейсел е разработил следните лекционни курсове:

- за курс от бакалавърска програма: Счетоводни политики и финансови отчети; Одитинг.
- за курс от магистърска програма: Стандартизация в счетоводството; Стандартизация в одита; Рискава среда във външния финансов одит.
- за курс от докторска програма: Одитинг.

Успоредно със своята преподавателска работа със студентите доц. д-р Али Вейсел активно работи и с обучаваните във ВУЗФ докторанти под формата на техен научен консултант и научен ръководител. Неговият докторант - Дияна Банкова защити дисертационен труд по специалност „Счетоводство, контрол и анализ“ на 18.09.2018 г. В момента той е научен ръководител на един незащитил докторант и е научен консултант на един кандидат- докторант.

Всичко това дава основание да бъде дадена висока положителна оценка на доц. д-р Али Вейсел за неговата учебно-преподавателска дейност.

3.2. Оценки на научната и научно-приложната дейност на кандидата

Приетите за рецензиране научни публикации на доц. д-р Али Вейсел в количествено отношение напълно съответстват на националните изисквания към кандидатите за заемане на академичната длъжност „професор“.

В по-конкретен план доц. д-р Али Вейсел има публикувана самостоятелна монография, в която изследва одиторските ангажименти за изразяване на сигурност относно интегрирани отчети. Тематиката е нова и изключително актуална. Изследванията са ограничени , а проблемните области са много. Разработката се основава главно на проучване и анализ на дискуссионните документи, публикувани от професионалните организации, научната литература и стандартите. Изследването показва неговата отлична теоретична подготовка, както и умение да анализира и обобщава.

Първата глава на монографията е посветена на интегрираните отчети, като предмет на ангажиментите за изразяване на сигурност. В нея се изследват предпоставките

за развитие на отчетността. Анализират се основните понятия, свързани с интегрираната отчетност. Прави се заключението, че интегрираната отчетност в най-пълна степен представя всички капитали (ресурси) на предприятието, които имат значение за създаването на стойност в краткосрочен, средносрочен и дългосрочен период. Обобщава се, че нефинансовата декларация и интегрираният отчет имат общи характеристики. Затова според автора съгласно българския Закон за счетоводството, както и според европейските разпоредби, нефинансовата декларация може да се изготви като интегриран отчет въз основа на *Международната рамка за интегрирана отчетност*. Във **втора глава** се изследват общите характеристики на ангажиментите за изразяване на сигурност относно интегрираните отчети. Анализират се спорните въпроси, свързани с тях – методологията, степента на сигурност, обхвата, формата на доклада и други. **Трета глава** се отнася за методиката за извършване на ангажименти за изразяване на сигурност относно интегрираните отчети. В тази връзка се анализират приложимите стандарти и одитните процедури. Специално внимание се обръща на докладването. Акцентира се върху проблемните области и се предлагат конкретни решения. **Четвърта глава** се отнася за изразяването на становище относно нефинансовата декларация, която се изисква от Закона за счетоводството. Изследват се необходимите одитни процедури и изискванията за докладване. Представят се слабостите в законовите разпоредби и се предлагат възможности за тяхното подобряване.

От съдържателна гледна точка може да се твърди, че в съответствие с избраната цел тази негова публикация действително представлява едно напълно завършено и добре оформено монографично научно изследване.

Доц. д-р Али Вейсел е самостоятелен автор и на множество студии, статии и научни доклади, третиращи значими както за теорията, така и за практиката проблеми. Те са пряко свързани с конкретизираното съдържание на обявения конкурс.

Положителна оценка заслужава и участието на доц. д-р Али Вейсел в национални (университетски) научни проекти, под формата на техен ръководител и/или изпълнител.

Всичко това дава основание да бъде направен обобщаващия извод, че доц. Вейсел притежава качествата не само на успешно наложил се преподавател, но и на

един оформил се научен изследовател на актуални и полезни както за теорията, така и за практиката въпроси.

Това се доказва и от факта, че той значително надвишава минимално изискуем брой точки- 550. Доц. Али Вейсел има, **1 050 точки** разпределени както следва:

Група от показатели	Мин. брой точки за заемане на академична длъжност „професор“	Точки на доц. д-р Али Вейсел към 23.04.2019 г.
А	50	50
Б	-	-
В	100	100
Г	200	405
Д	100	300
Е	100	195
Общо	550	1 050

3.3. Научни и практико-приложни приноси и цитирания

Основните приноси на доц. д-р Али Вейсел, които са видни от представените за рецензиране трудове, могат да се групират в следните **три** направления:

Първо: Изследване на интегрираната отчетност и одиторските ангажименти за изразяване на сигурност относно интегрирани отчети.

Тук могат да се открият приноси, свързани със:

- Извеждане, изследване и дефиниране на нови понятия в счетоводството, свързани с устойчивото развитие, като „екологично счетоводство“, „социално счетоводство“ и други;
- Анализирани и доказване на мястото и ролята на интегрирания отчет за устойчивото развитие на предприятията;
- Аргументирано доказване, че съгласно Закона за счетоводството, както и според европейските разпоредби, нефинансовата декларация може да се състави като интегриран отчет въз основа на *Международната рамка за интегрирана отчетност*;
- Научно обосноваване и извеждане на тезата, че най-подходящият стандарт относно интегрираните отчети е *МСАИС 3000 (преработен) Ангажименти за изразяване*

на сигурност, различни от одити и прегледи на историческа финансова информация;

- Анализирани и систематизирани на одитните процедури, които трябва да се изпълняват при ангажиментите за изразяване на сигурност относно интегрирани отчети. Представяне на техните специфични особености чрез сравняване на процедурите, които се извършват при одит на финансови отчети.

Второ: Изследване на одитни процедури, за подобряване ефективността и ефикасността на одиторската дейност.

В тази връзка може да се посочат следните приноси:

- Изследване и систематизиране на пропуските при прилагане на *Международните одиторски стандарти* и предлагане насоки за подобрения в одитния процес;
- Анализирани на пропуските в *Международните одиторски стандарти*, които намаляват ефективността и ефикасността на одита. Систематизирано представяне на изискванията, чрез изследване на теоретичните постановки, за подобряване на одитните процедури. Предлагане на подобрения в стандартите и законодателството.
- Изследване и обосноваване на мотивите за промени в одиторските стандарти и предлагане на възможности за тяхното въвеждане в одиторските практики;
- Анализирани на несъответствията между законовите разпоредби и одиторските стандарти и предлагане на подобрения;
- Представяне на теоретични характеристики на специфични изисквания на одиторските стандарти, с цел да се разбират по-добре и да се прилагат правилно. В това отношение специално внимание заслужават теоретичните изследвания относно одитните извадки, включително биномно, хипергеометрично, нормално и Поасоново разпределение, и тяхното практическо прилагане, като извадката за тестовете на контролите и извадката за тестовете на детайлите, съгласно одиторските стандарти.

Трето: Анализ на прилагането на счетоводните стандарти, чрез теоретични и емпирични изследвания.

В това направление внимание заслужават следните приноси:

- Чрез емпирично изследване е установено, че българските предприятия съществено нарушават счетоводното законодателство при представянето на финансовите отчети. Анализирани са причините за пропуските и възможностите за подобряване на отчетността;
- Направени са сравнителни анализи на разпоредби на *Международните счетоводни стандарти* и националните стандарти. Систематизирани са проблемни области и са предложени възможности за подобряване на националните стандарти;
- Направени са теоретични изследвания на счетоводните стандарти, с цел тяхното по-добро разбиране и правилно прилагане.

Положителна оценка заслужава и фактът, че публикациите на доц. д-р Али Вейсел са били обект на внимание от много други автори. Това се потвърждава от справката за цитиранията, приложена към документите за конкурса – 27 броя цитирания в монографии и колективни томове с научно рецензиране и 6 броя цитирания в нереферирани списания с научно рецензиране.

Изброените приноси дават основание да се направи обобщаващият извод, че те са резултат от способността на доц. д-р Али Вейсел да изследва, анализира и систематизира, както и да представя по един разбираем и достъпен начин своите изводи и обобщения.

4. Оценка на личния принос на кандидата

По мое мнение представените в конкурса научни трудове са лично дело и лична заслуга на кандидата.

5. Критични бележки и препоръки

Интегрираната отчетност има законово приложение чрез нефинансовата декларация, от 01.01.2017 г. Вече има публикувани нефинансови декларации на български предприятия за две години – 2017 и 2018 г. Затова препоръчвам на доц. Али Вейсел да продължи своите изследвания в областта на интегрираната отчетност и ангажиментите за

изразяване на сигурност относно интегрирани отчети, чрез емпирични проучвания на българската практика.

6.Лични впечатления

Личните ми впечатления за доц. д-р Али Вейсел са свързани с нашата съвместна работа в рамките на ВУЗФ – София. Според мен той е коректен, трудолюбив и етичен преподавател и изследовател, който не се притеснява да посреща предизвикателствата на времето.

Отличната му подготовка помага на доц. Али Вейсел да се справя с поставените задачи, а неговия богат опит,като одитор му помага да проявява креативност и иновативност в учебния процес.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Документите и материалите, представени от доц. д-р Али Вейсел отговарят на **всички** изисквания на Закона за развитието на академичния състав в Р България, Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Правилника за развитие на академичния състав на ВУЗФ.

Кандидатът в конкурса е представил **достатъчен** брой научни трудове, публикувани след материалите, използвани при защитата на ОНС „доктор“ и конкурса за „доцент“. В работите на кандидата има оригинални научни и приложни приноси, които са публикувани в списания и научни сборници. Теоретичните му разработки имат практическа приложимост, като част от тях са пряко ориентирани към учебната работа.

Постигнатите от доц. д-р Али Вейсел резултати в учебната и научно-изследователската дейност, напълно **съответстват** на Правилника за развитие на академичния състав на ВУЗФ.

След запознаване с представените в конкурса материали и научни трудове, анализ на тяхната значимост и съдържащи се в тях научни, научно-приложни и приложни приноси, намирам за основателно да дам своята **положителна** оценка и да **препоръчам** на Научното жури да изготви доклад-предложение до Академичния съвет за избор на доц. д-р

Али Вейсел на академичната длъжност „професор“ във ВУЗФ по професионално направление 3.8. „Икономика“ (Счетоводство, одит и анализ).

05.07.2019 г.

гр. София

Рецензент:

/проф. д-р Снежана Башева/